

Asia: VN/3781/2024

Kuulemiskierros selontekoluonnoksesta aluekehittämisen ja EU:n alue- ja rakennepolitiikan kokonaisuudesta ja lainsäädännöstä

1. Aluekehittämisen tavoitteet

Ovatko selonteossa tunnistetut näkökohdat aluekehittämisen määritelmään ja tavoitteisiin liittyen relevantteja?

Suomen Kylät ry kiittää mahdollisuudesta lausua selontekoluonnoksesta.

Selontekoluonnoksessa mainitaan: ”Alueiden kehittäminen on toimeenpanolain mukaan (756/2021, 2 §) valtion, maakuntien liittojen, kuntien ja muiden toimijoiden vuorovaikutukseen perustuvaa hallinnonalojen välistä yhteistyötä ja monitasoista toimintaa, joka perustuu kansallisiin ja alueiden erilaisiin vahvuuksiin ja tarpeisiin.” Kylätoiminnalla, aluekehittämisen näkökulmasta maakunnallisilla kyläyhdistyksillä sekä seudullisilla Leader-ryhmillä on toimintansa luonteen johdosta erityinen kyky tunnistaa alueellisia vahvuuksia ja tarpeita.

Kuten selontekoluonnoksessa mainitaan aluekehittämisen tavoitteet eivät kata kaikkia aluekehittämisen ajankohtaisia haasteita, kuten kokonaisturvallisuus ja huoltovarmuus sekä alueiden eriytyminen. Varautumisesta ja kriisinkestävyydestä puhuttaessa on korostunut viranomaisten sekä yksilöiden ja kotitalouksien rooli. Paikallisten yhteisöjen rooli ja merkitys varautumis- ja turvallisuustyössä alueilla on jäänyt vähemmälle huomiolle. Yhteisöllistä varautumista vahvistavan alueellisen ja paikallisen työn tunnistamiseen ja riittävään resurssointiin tulee kiinnittää huomiota myös aluekehittämisen näkökulmasta. Suomen Kylät ry:n kokemusten mukaan yhteisöllisen varautumisen hahmottamiselle, toimijoiden neuvonnalle sekä alueellisia ja paikallisia toimijoita tukevalle asiantuntijatyölle on todella suuri tarve. Tämän tulisi näkyä myös aluekehittämisen tavoitteissa.

Puuttuuko tarkastelusta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä?

Paikallista kehittämistoimintaa alueellisesti aktivoivat ja koordinoivat maakunnalliset kyläyhdistykset vaikuttavat toiminnallaan erityisesti asukkaiden viihtyvyyteen ja elinympäristön laatuun sekä alueiden kestäväan kehitykseen, kasvuun ja kilpailukykyyn. Pelkästään kylätoiminnassa synnytetään 105 milj. euron arvosta vapaaehtoistyötä alueilla vuosittain. Maakunnalliset kyläyhdistykset ja seudulliset Leader-ryhmät on tunnistettava selonteossa osana aluekehittämistä.

Lisäksi Suomen Kylät ry yhtyy maa- ja metsätalousministeriön 17.4.2025 antamaan lausuntoon, jossa todetaan:

”Aluekehittämisen yhtenä tavoitteena on alueiden sisäisten kehityserojen vähentäminen. Tätä edistävien kansallisten toimenpiteiden ja johtopäätösten tulisi näkyä selkeästi. Maaseutualueiden roolia ja merkitystä sekä paikkaperustaisuuden edistämistä aluekehittämisen kokonaisuudessa olisi huomioitava selonteossa nykyistä tarkemmin. Tällä varmennettaisiin erityisesti alueiden elinvoiman vahvistamisen kannalta keskeisten aiheiden huomioiminen ja alueiden sisäisten erojen kaventaminen parhaalla mahdollisella tavalla. EU:n pitkäaikainen ja jatkuvasti lisää painoarvoa saava subsidiariteettiperiaate tulisi ottaa huomioon aluekehittämisen järjestelmää kehitettäessä.”

2. Viranomaiset ja niiden roolit sekä aluekehittämisen muut toimijat

Ovatko selonteossa tunnistetut näkökohdat viranomaisten rooleihin liittyen relevantteja?

-

Puuttuuko tarkastelusta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä?

3. Ohjelmatyö ja yhteistyömenettelyt

Ovatko selonteossa tunnistetut näkökohdat ohjelmatyöhön ja yhteistyömenettelyihin liittyen relevantteja?

-

Puuttuuko tarkastelusta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä?

Suomen Kylät ry yhtyy maa- ja metsätalousministeriön 17.4.2025 antamaan lausuntoon, jossa todetaan:

Sopimuksellisuus aluekehittämisessä koskee tällä hetkellä kaupunkeja ja kaupunkiseutuja. MMM:n näkemyksen mukaan olisi tarpeen arvioida selonteon yhteydessä sitä, tulisiko aluekehittämisen käytössä olevia välineitä ja niiden toimivuutta tarkastella laajemmin erilaisten alueiden kannalta.

4. Tukimenettelyt, tukikelpoisuus ja kustannusmallit

Ovatko selonteossa tunnistetut näkökohdat tukimenettelyihin, tukikelpoisuuteen ja kustannusmalleihin liittyen relevantteja?

-

Puuttuuko tarkastelusta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä?

-

5. Lainsäädännön kokonaisuus

Onko selonteon tarkastelu aluekehittämisen ja EU:n alue- ja rakennepoliitiikan lainsäädännön kokonaisuudesta tasapainoinen ja relevantti?

-

Puuttuuko kokonaisuudesta jokin näkökulma, joka tulisi lisätä?

-

6. Muut täydennystarpeet

Muut täydennystarpeet?

Järjestötyön merkitys ja rooli aluekehittämisen tavoitteiden saavuttamisessa jää selonteossa kevyeksi. Selonteossa on tunnistettava paikallinen yhteisölähtöinen toiminta, aktiivinen kansalaistoiminta, kuten kylätoiminta sekä paikallinen yhteisölähtöinen kehittäminen osana aluekehittämisen tavoitteiden saavuttamista.

Vahva maakuntaliittojen ja järjestöjen välinen vuorovaikutus, aluekehittämisen osallisuuden edistäminen sekä konkreettiset toimintamallit tähän tulisi näkyä selonteossa. Suomen Kylät ry sekä 19 maakunnallista kyläyhdistystä ovat työhön käytettävissä.

Louhelainen Suvi
Suomen Kylät ry